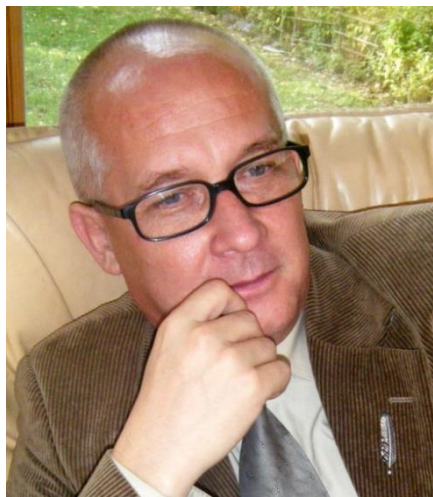

Rozmyślania

Rafał...

Jakoś nekrologowy zrobił nam się ten listopadowy numer „Gazety Kulturalnej”. I nie stało się to za sprawą miesiąca pamięci i zadumy... Spotęgował to także ten trudny czas pandemii, w której znaleźliśmy się wiosną, a kiedy tkwimy w niej do teraz, nie wiedząc nawet kiedy się to wszystko skończy...

W ostatnich dniach zmarli: Stasiu Grabowski, Mirek Gontarski, Wojciech Pszoniak, Dariusz Gnatowski... i Rafał Orlewski – wieloletni współpracownik naszego pisma... To wielka strata dla naszej literatury...

Andrzej Dębkowski

17 października br. zmarł **Rafał Orlewski** – polonista, poeta, prozaik, eseista. Z Rafałem znałem się chyba ze trzydzieści lat, kiedy poznałem go podczas jednego z konkursów literackich „Rubinowej Hortensji” w Piotrkowie Trybunalskim. Jakoś od początku naszej znajomości nadawaliśmy na tych samych falach, gdyż zawsze było mi bliżej do tradycyjnej wizji literatury, a Rafał to przecież literat jakby z poprzedniej epoki... Ale nie jest to zarzut, gdyż ileż to już kolejnych pokoleń wychował, pokazując i ucząc, że kultura języka, to coś, co powinno w nas – poetach, pisarzach – być na co dzień. To on przywiązywał wielkie znaczenie do najdrobniejszych pisarskich niuansów, jak wielkie znaczenie w literaturze mają kropki, przecinki, myślniki, interlinie, akapity itp. A listy, które zawsze pisał własnoręcznie – to były istne dzieła sztuki kaligraficznej.

Odszedł człowiek niezwykle, którego będzie bardzo brakowało, a do dzisiaj pamiętam Jego słynne powiedzenie: *...najpierw czytaj, a dopiero później pisz...* Jakże to aktualne w czasach, kiedy jest akurat zupełnie odwrotnie...

Był patronem Prywatnej Szkoły Podstawowej w Piotrkowie Trybunalskim oraz Honorowym Obywatel miasta. Autorem ponad 40 książek i wielu publikacji prasowych,

laureatem i jurorem konkursów poetyckich, redaktorem i wydawcą książek indywidualnych i książek zbiorowych, opiekunem adeptów pisarstwa, współtwórcą grup literackich: „Grabia 59” (Łask), „Karawana” i „Wiadukt” (Łódź), „Pomosty” (Piotrków Trybunalski). Był także animatorem amatorskiej twórczości artystycznej, współautorem pieśni i piosenek, w tym harcerskich i zuchowych oraz hymnów kilku szkół. Jego wiersze tłumaczono na język białoruski, rosyjski i włoski. Miał 86 lat.

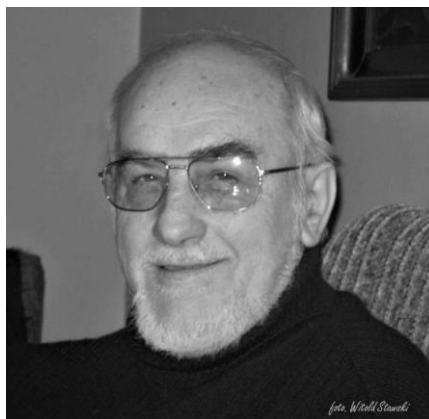
Urodził się w 1934 roku w Przybyłowie koło Łasku. Był absolwentem filologii polskiej Uniwersytetu Łódzkiego oraz nauk społecznych w Warszawie, nauczycielem szkół podstawowych i licealnych. W 1971 roku zamieszkał w Piotrkowie Trybunalskim.

Podczas II wojny światowej przeżył kilka obozów niemieckich i przymusową tułaczkę aż po Alpy Francuskie. Od 1946 roku działał w harcerstwie.

Za swą działalność został odznaczony dwukrotnie, m.in.: Złotym Krzyżem za Zasługi dla ZHP oraz Zasłużony dla Hufca ZHP Piotrków Trybunalski. Był wieloletnim harcerzem, a następnie instruktorem Hufca Łask. Uczestnikiem Zjazdu Łódzkiego w 1956 roku. W latach siedemdziesiątych zaczął pełnić służbę jako drużynowy, a następnie komendant Gminnego Związku Drużyn w Sulejowie. Wieloletni członek Komendy i Rady Hufca Piotrków Trybunalski. Autor wielu wierszy i tekstów piosenek o tematyce harcerskiej w tym dwóch Hymnów Hufca. Całym sercem służący Ojczyźnie wychowawca wielu harcerskich pokoleń.

Z ważniejszych książek opublikował m.in.: „Krzesiwo” (Łódź 1969), „Igliwie” (1972), „Nad Grabie fraszką wabię” (1985), „Ściernisko” (1985), „Zduńskowolnie – swawolnie” (1986), „Z miłością brata” (esej, 1991), „Kraż tęczy” (powieść dla dzieci, 1991 i 2005), „Piękna Brzydula” (opowiadania, 1993), „Leptony” (utwory satyryczne, 1998), „Wzloty z podglebia” (esej, 1999), „Diminendo” (poezje w wersji polsko-włoskiej, 2007), „Sute Mosty” (powieść, 2007).

W 1986 roku otrzymał Złotą Wierzę Trybunalską, w czerwcu 2003 roku tytuł Honorowego Obywatela Miasta Piotrkowa Trybunalskiego, a w 2008 roku, przy okazji jubileuszu 50-lecia pracy twórczej – odznakę honorową „Zasłużony dla Kultury Polskiej”, przyznaną przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Wychował wielu czytelników i miłośników poezji. Młodym poetom pomagał w rozwoju literackim i debiutach książkowych. Był członkiem Związku Literatów Polskich, sprawował również warsztatową opiekę nad Klubem Literackim „Zakole” przy Wojewódzkim Domu Kultury w Piotrkowie.

O jego twórczości pisali wybitni krytycy, literaturoznawcy, pisarze i dziennikarze.

Głos Witolda Stawskiego:

Zmarł Rafał Orlewski... Człowiek, któremu zawdzięczam pisanie wierszy. Dawno temu pokazałem mu próby zapisywania swoich przemyśleń. Pokreślił, popisał na marginesie i gdy myślałem, że wyrzuci do kosza, powiedział: „pisz, to jest poezja, tylko trzeba nad tym jeszcze popracować...”. I tak zostało. Piszę, ale pamiętam „o przegadanych wersach”, o wielkiej roli spójnika i kropki, o tym, że wiersz „musi odpocząć”, zanim pokaże go światu.

W dzisiejszych czasach coraz więcej ludzi mówi, że nie ma już autorytetów. Rafał był i pozostanie dla mnie autorytetem w dziedzinie poezji. Ze względu na profesjonalizm, dbałość nie tylko o słowo, ale o każdy znak. Do tekstów swoich i cudzych podchodził z taką powagą, jakby od tego zależały losy literatury światowej. Byłem dla Niego nie tylko poetą, proszącym o redakcję tomików i recenzję, ale też autorem wstępów do Jego książek, projektantem okładek, „składaczem i łamaczem”. Wtedy uczyłem się najwięcej. To była trudna, ale także wartościowa współpraca. Wykładał się o każdy szczegół, tłumaczył dlaczego musi być tak, a nie inaczej. Ingerował nawet w projekty graficzne. Zamknięty od lat w czterech ścianach żył swoją pasją, złościł się na to co wokół, ubolewał nad upadkiem ideałów, sztuki i literatury. A jednak robił dla tej literatury wszystko. Codziennie. Podziwiałem determinację. Nasze rozmowy telefoniczne trwały godzinami i trudno było je skończyć.

Dzięki Niemu rozumiem czym jest „warsztat literacki” i potrafię odróżnić poezję dojrzałą od dojrzewającej. Rafał nie był moim nauczycielem, był mistrzem, od którego mogłem zaw sze nauczyć się czegoś nowego.

Chciałem go zaprosić do rozmowy na moim „przystanku KORONA W”, ale nie dotarł... Śmierć wyznaczyła mu własny przystanek...

Głos Aleksandry Fidziańskiej:

...nie zgubię twego adresu...

W tysiącach słów zapisanych przez Rafała Orlewskiego pewną ręką i wielkim sercem, odnajdywałam pasję i radość tworzenia kpiącą z wieku i kapryśnego zdrowia, niezgodę na przeciwności losu i determinację w wydawaniu kolejnych książek. Listy, które przez dziewięć lat fruwały między nami, były jak posłańcy niosący dobrą nowinę, warsztatowe dysputy, uśmiech i serdeczność. Jeszcze wczoraj omawiałam z Witkiem Stawskim okładkę do nowej książki Rafała – LIRYCZNE LUSTRO. Jeszcze w niedzielę rozkładałam rękopis, by wiernie przygotować tekst do druku. Przygotuję...